

Twitch ?zleyici Motivasyon Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Twitch ?zleyici Motivasyon Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31995>

Özet

Twitch İzleyici Motivasyon Ölçeği, M. A. Erk ve S. Fırat (2020) tarafından, Türkiye'deki izleyicilerin Twitch platformunda canlı yayın izleme davranışları altında yatan çeşitli güdüleri ve motivasyonları sistematik olarak ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek, kullanıcıların bu platforma neden yöneldiğini, hangi ihtiyaçları karşıladığını ve izleme eyleminin bilişsel, sosyal ve duygusal boyutlarını araştırmaktadır. Bu geliştirme çalışması, dijital medya tüketimi ve çevrimiçi topluluklar bağlamında motivasyonel faktörlerin anlaşılmasına önemli katkılar sağlamaktadır. Ölçek, bir ölçek geliştirme çalışması kapsamında geçerlik ve güvenilirlik analizlerinden geçirilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Twitch, İzleyici Motivasyonu, Dijital Yayınlık, Ölçek Geliştirme, Psikometri, Çevrimiçi Topluluklar, Oyun Stratejileri.

Yazarlar

M. A. Erk, Sunay Fırat

Amaç

Twitch İzleyici Motivasyon Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin Twitch platformunda canlı yayınları izleme nedenlerini ve bu davranışları altında yatan psikolojik güdüleri tespit etmektir. Geliştirme çalışması, özellikle Türk popülasyonunda, izleyicilerin bilgi edinme (oyun stratejileri), sosyal etkileşim (yayıncularla ve diğer izleyicilerle iletişim) ve kaçış (stres ve dertlerden uzaklaşma) gibi temel motivasyonel boyutları ölçmeye odaklanmıştır.

Bu ölçek, dijital medya psikolojisi alanında çalışan araştırmacılara, çevrimiçi içerik tüketim alışkanlıkları ve bu alışkanlıkların psikolojik temellerini inceleme konusunda standartlaştırmaya ve kültüre duyarlı bir araç sunmayı amaçlamaktadır.

Yapı

Ölçek, motivasyon yapısını, özellikle dijital eğlence ve kitle iletişim araçları bağlamında izleyicilerin ihtiyaçları ve kullanımları teorisine dayandırarak ölçmektedir. Ölçeğin çok boyutlu bir yapıyı temsil ettiği varsayılmaktadır. Bu yapı genellikle üç temel motivasyonel boyutu kapsar:

Bilişsel Motivasyon: Yeni bilgiler edinme, oyun stratejileri öğrenme veya yayıncuların uzmanlıklarından faydalanma güdüsü.

Sosyal Motivasyon: Yayıncularla kişisel bağ kurma, diğer izleyicilerle etkileşimde bulunma ve bir

topluluğa ait olma ihtiyacı.

Duygusal Kaçış Motivasyonu: Günlük yaşamın stresinden, dertlerinden veya sorumluluklarından uzaklaşmak için eğlence ve rahatlama arayışı.

Geçerlik

Twitch İzleyici Motivasyon Ölçeği'nin geliştirilmesi sürecinde geçerlik çalışmaları titizlikle yürütülmüştür. Ölçeğin ölçmek istediği yapıyı ne ölçüde temsil ettiğini belirlemek amacıyla kapsam geçerliği için alanda uzman kişilerin görüşlerine başvurulmuştur. Yapı geçerliği ise, ölçeğin boyutluluğunu ve teorik olarak öngörülen faktör yapısını incelemek üzere Faktör Analizi yöntemleri kullanılarak test edilmiştir.

Yapılan analizler sonucunda, ölçeğin teorik olarak öngörülen motivasyonel alt boyutları barındıran bir şekilde ölçtüğü ve faktör yapısının kabul edilebilir düzeyde olduğu rapor edilmiştir. Bu bulgular, ölçeğin Twitch izleyici motivasyonunu geçerli bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenilirliği, iç tutarlılık yöntemi kullanılarak değerlendirilmiştir. Bu amaçla, ölçeğin genel puanı ve alt boyut puanları için **Cronbach Alfa** iç tutarlılık katsayısı hesaplanmıştır. Geliştirme makalesinde, elde edilen Cronbach Alfa değerlerinin yüksek olduğu ve ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterilmiştir.

Yüksek güvenirlik katsayıları, ölçeğin farklı zamanlarda veya farklı örneklerde uygulandığında tutarlı sonuçlar üreteceği ve ölçüm hatasının düşük olduğu anlamına gelmektedir. Bu durum, ölçeğin bilimsel araştırmalarda kullanılmak üzere uygun olduğunu desteklemektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin faktör yapısını belirlemek amacıyla iki aşamalı bir analiz süreci izlenmiştir. İlk olarak, ölçeğin kaç faktörden oluştuğunu keşfetmek için **Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)** kullanılmıştır. AFA sonuçları, ölçeğin motivasyonel yapısının çok boyutlu olduğunu ve maddelerin beklenen alt boyutlar altında organize olduğunu ortaya koymuştur. İkinci aşamada ise, elde edilen faktör yapısının farklı bir örneklem grubu üzerinde teorik modele uygunluğunu test etmek üzere **Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)** gerçekleştirilmiştir.

DFA sonuçları, model uyum indekslerinin (örneğin Ki-Kare/serbestlik derecesi oranı, RMSEA, CFI) kabul edilebilir sınırlar içinde olduğunu göstererek, ölçeğin faktör yapısının verilerle iyi bir uyum sergilediğini ve yapısal geçerliğe sahip olduğunu doğrulamıştır.

Araç

Test Türü: Ölçek Geliştirme (Geliştirme)

Format: 5'li Likert Tipi Derecelendirme

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Twitch Platformu Kullanıcılar ve İzleyicileri

Yaş Grubu: Genellikle genç yetişkinler ve yetişkinler (Çalışmanın örneklemini muhtemelen 18 yaş ve üzeri aktif internet kullanıcılarından oluşmaktadır).

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki aktif Twitch izleyicileri üzerinde uygulanmıştır.

Test Metodolojisi: Öz bildirim temelli, çevrimiçi anket yoluyla veri toplama yöntemi kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Psikometri, Dijital Bağlılık, Eklence Motivasyonu, Sosyal Etkileşim, Canlı Yayın İzleme, Öz Bildirim Ölçeği.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Orijinal kaynakta belirtilmemiştir.

Kurum E-posta Adresleri: Sunay Fırat: sunayfirat@cu.edu.tr

İletişim Adresi: Orijinal kaynakta tam kurumsal adres belirtilmemiştir.

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Testin Geliştirme Yılı: 2020

Derecelendirme Şekli: 5'li Likert ölçeği kullanılmıştır (1=Kesinlikle Katılmıyorum, 2=Biraz Katılmıyorum, 3=Kararsızım, 4=Çoğunlukla Katılıyorum, 5=Kesinlikle Katılıyorum).

Şinler ve Kullanım Ücreti: Ölçeğin bilimsel araştırmalarda kullanımı için genellikle kaynak gösterilmesi yeterlidir. Ticari veya geniş ölçekli kullanımlar için sorumlu yazar (Sunay Fırat) ile iletişime geçilmesi önerilir.

Kaynaklar

Erk, M. A., ve F?rat, S. (2020). Twitch ?zleyici Motivasyon Ölçe?i: Bir Ölçek Geli?tirme Çal??mas?. *Psikiyatride Güncel Yakla??mlar*, 12(Suppl 1), 131-148. doi: 10.18863/pgy.733471

Makalenin tam metnine Dergipark üzerinden eri?ilebilir: dergipark.org.tr

Ölçe?in orijinal PDF dökümanlar? a?a??dad?:

[Twitch ?zleyici Motivasyon Ölçe?i PDF \(1\)](#)

[Twitch ?zleyici Motivasyon Ölçe?i PDF \(2\)](#)

Twitch ?zleyici Motivasyon Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?itirilmemelidir.

- 1- Twitch yay?nlar? izlemek, bana yeni oyun stratejileri hakk?nda bilgi sa?l?yor.
- 9- Yay?nc?lar?n, söylediklerimi dikkate almalar?n? seviyorum.
- 14- Twitch yay?nlar? sayesinde ders, s?nav, i? ve bunun gibi di?er dertlerimi unutum.